

Opetustaidon arviointimatriisi (Helsingin yliopiston kielikeskus)

Pohjautuu ONE:n matriisiin, sen pohjalta muokattuun Humanistisen tiedekunnan käyttämään matriisiin sekä Kielikeskuksen aiempaan arviointimatriisiin.
12.2.2021 Työryhmä (Heini Lehtonen, Tuula Lehtonen, Jannen Niinivaara ja Riikka Järvelä)

Tässä dokumentissa on ensin opetustaidon arviointimatriisi ja sen alla opetusnäytteen arviointimatriisi. Matriisit ovat suuntaa-antavia: opetustaidon tai opetusnäytteen kokonaisarvosanan ei tarvitse olla osa-alueiden keskiarvo vaan eri hauissa voidaan hakukriteerien mukaisesti painottaa joitakin osa-alueita. Hakijat saavat matriisit etukäteen, ja ne ohjaavat opetusnäytteeseen valmistautumista. Läpinäkyvyyden vuoksi opetusnäytettä arvioitaessa ei voi käyttää kriteereitä, joita ei ole lainkaan mainittu matriisissa.

1. Pedagoginen koulutus ja opetusajattelu					
Arvioinnin osa-alue	Välttävä	Tyydyttävä	Hyvä	Kiitettävä	Erinomainen
- pedagoginen ajattelu ja sen kehittäminen - pedagogisesti relevantit opinnot ja kurssit: -yliopistopedagogiikan opinnot - opettajan pedagogiset opinnot - muu pedagoginen koulutus ja kurssit	- vähän tai ei lainkaan oman pedagogisen ajattelun kuvausta - erittäin vähän tai ei lainkaan pedagogisia opintoja	- pedagogisen ajattelun kuvaus on niukkaa - noin 5 op (tai vastaava määrä) yliopistopedagogiikan tai muita pedagogisesti relevantteja opintoja ja kursseja	-pedagogisen ajattelun kuvaus on perusteltua ja osoittaa ymmärrystä laadukkaasti ja tutkimukseen perustuvan linjakkaan opetuksen perusteista - noin 10 op (tai vastaava määrä) yliopistopedagogiikan tai muita pedagogisesti relevantteja opintoja ja kursseja	- pedagogisen ajattelun kuvaus on selkeää ja perusteltua ja osoittaa ymmärrystä laadukkaasti ja tutkimukseen perustuvasta linjakkaasta opetuksesta sekä näyttöä tämän soveltamisesta - noin 25 op (tai vastaava määrä) yliopistopedagogiikan tai muita pedagogisesti relevantteja opintoja ja kursseja	- pedagogisen ajattelun kuvaus on jäsentynyttä, perusteltua, osoittaa ymmärrystä laadukkaasti ja tutkimukseen perustuvasta linjakkaasta opetuksesta sekä monipuolista näyttöä tämän soveltamisesta - noin 60 op (tai vastaava määrä) yliopistopedagogiikan tai muita pedagogisesti relevantteja opintoja ja kursseja

2. Opetuskokemus ja opetuksen kehittäminen					
Arvioinnin osa-alue	Välttävä	Tyydyttävä	Hyvä	Kiitettävä	Erinomainen
- opetuskokemuksen määrä, laajuus ja monipuolisuus - erilaisten opetusmenetelmien ja - teknologioiden hyödyntäminen sekä kehittäminen - opetuksen ja arvioinnin kehittäminen sekä vertais- ja opiskelijapalautteen kerääminen ja hyödyntäminen - opetustyöhön liittyvä opiskelijan ohjaus	- vähän tai ei lainkaan opetuskokemusta - niukasti kokemusta opettamisesta tai avustavista opetustehtävistä - vähän tai ei lainkaan näyttöä opetuksen ja arvioinnin kehittämisestä	- yksipuolista opetuskokemusta esim. yksittäisten opetustapahtumisen pitämisestä tai harjoitusten ohjaamisesta - jonkin verran näyttöä itsenäisesti suunnitelluista ja toteutetuista kursseista - jonkin verran näyttöä opetuksen ja arvioinnin kehittämisestä ja palautteen hyödyntämisestä kurssien kehittämisessä	-kohtalaisesti opetuskokemusta -kokemusta myös yliopisto-opetuksesta - kohtalaisesti näyttöä itsenäisesti suunnitelluista ja toteutetuista kursseista - kohtalaisesti näyttöä opetuksen ja arvioinnin kehittämisestä ja palautteen hyödyntämisestä kurssien kehittämisessä.	- monipuolista opetuskokemusta myös yliopistotasoisesta opetuksesta - näyttöä useista itsenäisesti suunnitelluista ja toteutetuista kursseista - näyttöä aktiivisesta opetuksen ja arvioinnin kehittämisestä sekä palautteen hyödyntämisestä kurssien kehittämisessä	- runsaasti monipuolista opetuskokemusta myös yliopisto-opetuksesta - näyttöä lukuisista itsenäisesti suunnitelluista ja toteutetuista kursseista - runsaasti näyttöä aktiivisesta ja pitkäjänteisestä opetuksen ja arvioinnin kehittämisestä sekä monipuolisesta palautteen hyödyntämisestä kurssien kehittämisessä
3. Taito tuottaa oppimateriaalia					
Arvioinnin osa-alue	Välttävä	Tyydyttävä	Hyvä	Kiitettävä	Erinomainen
- tehtävän kannalta relevantin oppimateriaalin määrä ja laatu (esim. yliopisto, lukiot, amk, täydennyskoulutukset)	- vähän tai ei lainkaan tuotettua oppimateriaalia - yksipuolista oppimateriaalia tuotettu	- jonkin verran tuotettua oppimateriaalia - monipuolista oppimateriaalia tuotettu vain omaan käyttöön	- kohtalaisesti tuotettua oppimateriaalia - näyttöä oppimateriaalien jakamisesta muiden käytettäväksi	- runsaasti tuotettua oppimateriaalia - näyttöä oppimateriaalien laajemmasta saatavuudesta ja/tai oppimateriaalien käytöstä muiden kursseilla	-erittäin runsaasti tuotettua oppimateriaalia - näyttöä oppimateriaalien

- digitaaliset oppimateriaalit ja -ympäristöt - materiaalien käytön laajuus ja saatavuus	vain omaan käyttöön				laajemmasta saatavuudesta ja/tai oppimateriaalien runsaasta käytöstä muiden kursseilla.
---	---------------------	--	--	--	---

4. Opinnäytetöiden ohjauskokemus

Arvioinnin osa-alue	Välttävä	Tyydyttävä	Hyvä	Kiitettävä	Erinomainen
- ohjauskokemuksen laajuus ja monipuolisuus (kandidaatin tutkielmien, pro gradu- /maasteritutkielmien ja väitöskirjojen ja seminaarien ohjaus sekä erittely eri ohjausrooleista; pää- ja sivuohjaaja, 1., 2. ohjaaja jne.) - valmistuneiden ohjaustöiden määrä	- vähän tai ei lainkaan ohjauskokemusta	- jonkin verran ohjauskokemusta ja muutamia valmistuneita opinnäytetöitä	- kohtalaisesti ohjauskokemusta ja useita valmistuneita opinnäytetöitä	- runsaasti ohjauskokemusta useiden eri tutkintotasoisten opinnäytetöiden ohjauksesta	- erittäin runsaasti ohjauskokemusta lukuisten eri tutkintotasoisten opinnäytetöiden ohjauksesta

5. Muut opetustoimessa saavutetut ansiot kuten

Arvioinnin osa-alue	Välttävä	Tyydyttävä	Hyvä	Kiitettävä	Erinomainen
<p>- osallistuminen opetusta ohjaavien asiakirjojen laadintaan (mm. opetussuunnitelmat, opiskelijavalinnat)</p> <p>- opetukseen liittyvät johtamistehtävät</p> <p>-jäsenyys opetusta kehittävässä/ohjaavissa työryhmissä tai yksiköissä</p> <p>- opetukseen liittyvät asiantuntijatehtävät (mm. Opetustaitotoimikunta tai YTL)</p> <p>- opetuksen kehittämiseen ja kehittämishankkeisiin osallistuminen paikallisesti, kansallisesti ja/tai kansainvälisesti</p> <p>- opetukseen liittyvä tutkimus ja julkaisut</p> <p>- opetukseen liittyvät kunniainninnat ja palkinnot</p>	<p>- vähän tai ei lainkaan osallistumista ja näyttöä muista opetustoimessa saavutetuista ansioista</p>	<p>- jonkin verran osallistumista ja näyttöä muutamilla muilla opetustoimen alueilla saavutetuista ansioista</p>	<p>- kohtalaisesti osallistumista ja näyttöä usealla muulla opetustoimen alueella saavutetuista ansioista</p>	<p>- runsaasti osallistumista ja näyttöä monilla erilaisilla opetustoimen alueella saavutetuista ansioista</p>	<p>- erittäin runsaasti monipuolista osallistumista ja näyttöä monilla erilaisilla opetustoimen alueella saavutetuista ansioista</p>

- kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö, esim. opettajavaihtoon osallistuminen - muu opetus- tai ohjauskokemus					
---	--	--	--	--	--

OPETUSNÄYTTEEN ARVIOINTIMATRIISI

Opetusnäytteen arviointi perustuu käsitykseen konstruktivistisesti linjakkaasta opetuksesta, jossa osaamistavoitteet, sisällöt, opetusmenetelmät sekä arviointi ovat linjassa keskenään. Tavoitteena on tukea opiskelijoiden aktiivista ja itsenäistä tiedonrakentamis- ja oppimisprosessia (Biggs & Tang 2011, Yliopisto-opettajan käsikirja).

Opetusnäytteen osatekijät					
Arvioinnin osa-alue:	Välttävä	Tyydyttävä	Hyvä	Kiitettävä	Erinomainen
1. Opetusfilosofian soveltaminen opetusnäytteessä	-opetusfilosofia ei ilmene opetusnäytteestä tai opetusnäyte on ristiriidassa opetusfilosofian kanssa	- arvioitavat osa-alueet toteutuvat osittain	- opetusfilosofia ilmenee opetusnäytteestä. - opetusnäyte ei ole ristiriidassa opetusfilosofian kanssa	-arvioitavat osa-alueet toteutuvat kiitettävästi	-Opetusfilosofia ilmenee erinomaisesti opetusnäytteestä. - Opetusnäyte noudattaa selvästi kuvatun opetusfilosofian periaatteita.

2. Osaamistavoitteet, kohderyhmä ja konteksti					
Arvioinnin osa-alue:	Välttävä	Tyydyttävä	Hyvä	Kiitettävä	Erinomainen
<ul style="list-style-type: none"> - osaamistavoitteiden määrittely - kohderyhmän ja kontekstin huomioiminen ja määrittely - osaamistavoitteiden linjakas toteutuminen opetusnäytteessä - opetustilanteen yhteenveto 	<ul style="list-style-type: none"> - osaamistavoitteita ei määritellä tai ne määritellään heikosti - kohderyhmää ja kontekstia ei määritellä/huomioida tai se tehdään heikosti - osaamistavoitteet eivät toteudu linjakkaasti opetusnäytteessä tai ne toteutuvat heikosti - opetustilanteen yhteenvetoa ei tehdä tai se toteutetaan heikosti 	Arvioitavat osa-alueet toteutuvat osittain.	<ul style="list-style-type: none"> - osaamistavoitteet määritellään - osaamistavoitteiden määrittelyssä huomioidaan asiasisältö, kohderyhmä ja konteksti - osaamistavoitteet toteutuvat linjakkaasti opetusnäytteessä - opetustilanteen yhteenveto tehdään ja se on linjassa suhteessa asetettuihin osaamistavoitteisiin 	Arvioitavat osa-alueet toteutuvat kiitettävästi.	<ul style="list-style-type: none"> - osaamistavoitteet määritellään toimivasti ja opiskelijalähtöisesti - osaamistavoitteiden määrittelyssä huomioidaan erinomaisesti asiasisältö, kohderyhmä ja konteksti - osaamistavoitteet toteutuvat erittäin linjakkaasti opetusnäytteessä - opetustilanteen yhteenveto tehdään erinomaisesti ja se on linjassa suhteessa asetettuihin osaamistavoitteisiin
3. Asiasisällöt					
Arvioinnin osa-alue:	Välttävä	Tyydyttävä	Hyvä	Kiitettävä	Erinomainen
- opetusnäytteen aiheen ja asiasisällön vastaavuus	- opetusnäytteen aihe ja asiasisältö eivät vastaa	Arvioitavat osa-alueet toteutuvat osittain	- opetusnäytteen aihe ja asiasisältö vastaavat toisiaan	Arvioitavat osa-alueet toteutuvat kiitettävästi	- opetusnäytteen aihe ja asiasisältö vastaavat erittäin linjakkaasti toisiaan

<ul style="list-style-type: none"> - asiasisällön tutkimustieto ja ajankohtaisuus - kriittisyys ja monipuolinen argumentaatio - teorian ja käytännön välinen yhteys - hyödynnettävän tutkimustiedon sopivuus ja monipuolisuus - kohderyhmän huomioiminen sisällöllisissä valinnoissa 	<p>tai vastaavat heikosti toisiaan</p> <ul style="list-style-type: none"> - asiasisältö ei perustu tai perustuu heikosti tutkimukseen eikä ole ajankohtaista - asiasisältöjä ei tarkastella tai asiasisältöjen kriittisessä tarkastelussa ja argumentoinnissa on puutteita - teoratiedon ja käytännön välinen yhteys ei tule tai tulee heikosti esille - tutkimustieto ei ole tai on heikosti aiheeseen sopivaa - kohderyhmää ei huomioida tai huomioidaan heikosti sisällöllisissä valinnoissa 		<ul style="list-style-type: none"> - asiasisältö perustuu tutkimukseen ja on ajankohtaista - teoratiedon ja käytännön välinen yhteys tulee esille - tutkimustieto on relevanttia ja aiheeseen sopivaa ja annetun aiheen puitteissa myös omiin tutkimuksiin nojautuvaa - kohderyhmä huomioidaan sisällöllisissä valinnoissa 		<ul style="list-style-type: none"> - asiasisältö perustuu tutkimukseen ja on erittäin ajankohtaista - asiasisältöjä tarkastellaan kriittisesti ja argumentoiden - teoratiedon ja käytännön välinen yhteys tulee esille erinomaisesti - tutkimustieto on aiheeseen sopivaa ja erittäin monipuolista - opetusnäytteen sisältö tukee erinomaisesti kohderyhmän opiskelijoiden oppimista.
---	--	--	--	--	--

4. Opetusmenetelmät ja -välineet

Arvioinnin osa-alue:	Välttävä	Tyydyttävä	Hyvä	Kiitettävä	Erinomainen
<ul style="list-style-type: none"> - opetustilanteen organisointi osaamistavoitteet, asiasisällöt, kohderyhmä ja konteksti huomioiden 	<ul style="list-style-type: none"> - opetustilannetta ei organisoida tarkoituksenmukaisesti tai se on organisoitu heikosti 	<p>Arvioitavat osa-alueet toteutuvat osittain.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - opetustilanne on organisoitu tarkoituksenmukaisesti osaamistavoitteet, asiasisällöt, 	<p>Arvioitavat osa-alueet toteutuvat kiitettävästi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - opetustilanne on organisoitu linjakkaasti ja tarkoituksenmukaisesti osaamistavoitteet,

<ul style="list-style-type: none"> - kohderyhmän motivointi - erilaisten opetusmenetelmien tarkoituksenmukainen käyttö - opetusvälineiden ja materiaalien tarkoituksen-mukainen käyttö ml. digitaalisten opetusteknologioiden hyödyntäminen 	<p>osaamistavoitteet ja asiasisällöt huomioiden</p> <ul style="list-style-type: none"> - kohderyhmää ei tueta tai tuetaan heikosti osallistumaan oppimistilanteeseen - opetusmenetelmien tarkoituksenmukaisessa käytössä on tilanteeseen ja sisältöön nähden selviä puutteita. - opetusvälineitä ja - materiaalien käytössä on tilanteeseen ja sisältöön nähden selviä puutteita. 		<p>kohderyhmä ja konteksti huomioiden</p> <ul style="list-style-type: none"> - kohderyhmää tuetaan osallistumaan oppimistilanteeseen tarkoituksenmukaisesti - opetusmenetelmiä käytetään tilanteeseen, kohderyhmään ja sisältöön nähden tarkoituksenmukaisesti - opetusvälineitä ja - materiaaleja käytetään tilanteeseen, kohderyhmään ja sisältöön nähden tarkoituksenmukaisesti 		<p>asiasisällöt, kohderyhmä ja konteksti huomioiden</p> <ul style="list-style-type: none"> - kohderyhmää motivoidaan opetustilanteen seuraamiseen, aiheesta kiinnostumiseen ja osallistumiseen - opetusmenetelmät toimivat opiskelijan oppimisprosessin tukena - opetusvälineitä ja -materiaaleja käytetään tilanteeseen, kohderyhmään ja sisältöön nähden linjakkaasti ja tarkoituksenmukaisesti
--	--	--	---	--	--

5. Oppimisen arviointi

Arvioinnin osa-alue:	Välttävä	Tyydyttävä	Hyvä	Kiitettävä	Erinomainen
<ul style="list-style-type: none"> - oppimisen arviointi suhteessa asetettuihin osaamistavoitteisiin (opetustilanteessa tai opetussuunnitelmassa) - kohderyhmän huomioiminen arviointiin liittyvissä ratkaisuissa 	<ul style="list-style-type: none"> - oppimisen arviointi ei toteudu tai toteutuu heikosti suhteessa asetettuihin osaamistavoitteisiin - kohderyhmää ei huomioida tai huomioidaan heikosti arviointiin liittyvissä ratkaisuissa 	<p>Arvioitavat osa-alueet toteutuvat osittain</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oppimisen arviointi on linjassa suhteessa asetettuihin osaamistavoitteisiin - oppimisen arviointi toteutetaan kohderyhmän kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla 	<p>Arvioitavat osa-alueet toteutuvat erittäin hyvin</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oppimisen arviointi on linjassa asetettujen osaamistavoitteiden ja sisältöjen kanssa sekä tukee tarkoituksenmukaisesti opiskelijan oppimisprosessia - oppimisen arviointi on monipuolista, läpinäkyvää ja

(opetustilanteessa tai opetussuunnitelmassa)					kohdistuu koko oppimisprosessiin
6. Vuorovaikutus ja ajankäyttö					
Arvioinnin osa-alue:	Välttävä	Tyydyttävä	Hyvä	Kiitettävä	Erinomainen
<ul style="list-style-type: none"> - äänenkäyttö, puheen selkeys ja ymmärrettävyys - suullisen ja kirjallisen viestinnän linjakuus - vuorovaikutuksen tarkoituksenmukaisuus - ajankäyttö - muut viestintää edistävät seikat/muu vuorovaikutusta tukeva toiminta 	<ul style="list-style-type: none"> - Puhe on epäselvää ja vaikeasti ymmärrettävää - suullinen ja kirjallinen viestintä eivät ole linjassa keskenään -kohderyhmää ei juurikaan huomioda ja oppimisprosessin tukeminen on heikkoa - ajankäyttö ei ole tarkoituksenmukaista 	Arvioitavat osa-alueet toteutuvat osittain.	<ul style="list-style-type: none"> - äänenkäyttö ja puhe ovat selkeitä sekä ymmärrettäviä ja ne tukevat toisiaan - suullinen ja kirjallinen viestintä ovat linjassa keskenään - vuorovaikutus on kohderyhmän kannalta tarkoituksenmukaista ja tukee opiskelijan oppimisprosessia - ajankäyttö on toimivaa 	Arvioitavat osa-alueet toteutuvat kiitettävästi.	<ul style="list-style-type: none"> - äänenkäyttö ja puhe ovat selkeitä sekä ymmärrettäviä ja ne tukevat erinomaisesti toisiaan - suullinen, kirjallinen ja visuaalinen viestintä ovat linjassa erinomaisesti - vuorovaikutus on kohderyhmän kannalta tarkoituksenmukaista ja tukee opiskelijan oppimisprosessia erinomaisesti - ajankäyttö on pedagogisesti mielekästä